

MAKTABDA GEOGRAFIYANI O‘QITISHDA AMALIY MASHG‘ULOTLARDAN FOYDALANISH

Quvondiqova Larisa Daniyarovna

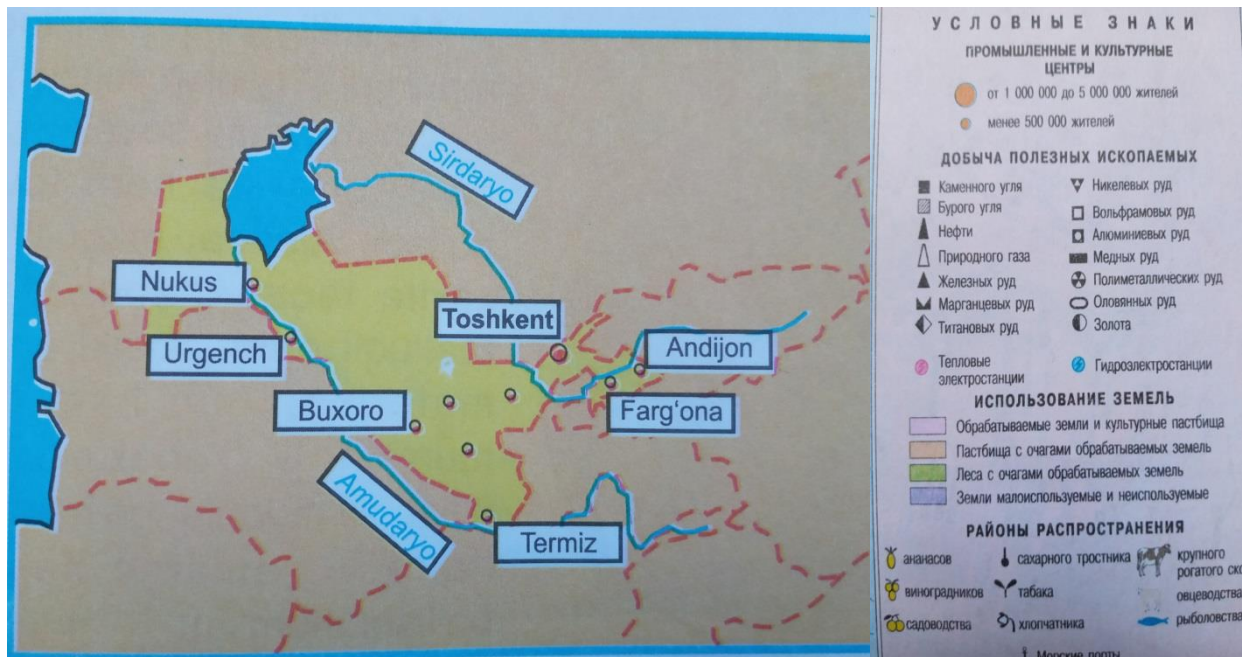
Hamroyeva Dildora Rustamovna

Navoiy viloyat Navbahor tumani 34-umumiy o‘rta
talim maktabining geografiya fani o‘qituvchilari

Fan va texnika jadal rivojlanib borayotgan hozirgi kunda dars jarayoni va ta’lim usullarida turli bilim mabalari bilan ishlashga alohida e’tibor berish ayni maqsadga muvofiqdir. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev o‘zligimizni anglab, buyuk tariximizni yoshlarga tushuntirsak, ilm-ma’rifatni rivojlantirsak, hech qachon kam bo‘lmaymiz”, deb aytganlaridek ta’lim sohasida boshqa sohalar, kabi izlanib o‘z ustimizda ishlasak, o‘quvchilarga allomalarimizni kimligini qilgan ishlarini va ularni avlodi ekanligimizni to‘g‘ri tushuntirsak va ta’lim bilan tarbiyani birga olib borgan holda ilim bersak, avlod-ajdodlarimiz kabi yetuk insonlarni tarbiyalaymiz.

Jumladan, bugungi kunda jahonda, yurtimizda bo‘ladigan tabiiy jarayonlar sel, shamol, surulma, virusli kasalliklarni bilishimiz va imkon qadar o‘zimizni himoya qilish va yordam ko‘rsatish uchun tabiiy fanlarni chuqur va puxta o‘zlashtirishimiz kerak, ayniqsa geografiya fanini masalan ovqatlanishimiz, yashashimiz, biz minadigan mashinalar, ekin ekadigan yerlar umuman turmush tarzimiz geografiya fani bilan bog‘liq. Dastlab fani rivjlanishi va tarixiga qisqacha to‘xtalsak geografiya yerni yozmoq, tasvirlamoq ma’nolarni anglatadi. Yerning geografik qobig‘i uning sturuktura va dinamikasi, alohida komponentlarni hududlar bo‘yicha o‘zaro ta’siri va taqsimlanishini o‘rganadigan fanlar majmuasi. Antik dunyo garb olimlari Yer yuzasining manzarasini geografiya so‘zi bilan ifodalaganlar. Geografiya terminini dastlab Erotosefen miloddan avvalgi 276-194 yillar yashab o‘tgan va shu kitobni yozgan. O‘rta osiyoda 9-10 asrlardan boshlab Geografiya so‘zi ma’nosida “Surat arz”, “yetti iqlim” asarlarida qo‘llangan. 19-asr oxiri va 20-asr boshlarida o‘zbek tilida geografiya arabcha talaffuz bilan “jug‘rofiya” shaklida yozilgan. Keyinroq

geografiya shakli rasmiy tus oldi. Hozirgi davirda geografiya fanlar sistemasini iborasini qo‘llash ilmiy jihatdan to‘g‘riroq va hozirgi kunda geografiya tabiiy v aiqtisodiy fanlar majmuasiga bo‘linadi. Yozuvsiz xaritada magnitli doskadan foydalanish, o‘qituvchi magnitli yozuvsiz xaritadan doskada foydalansa, O‘quvchilar o‘z yozuvsiz xaritalariga belgilab borishlari xaritani o‘rganishda katta samara beradi. Magnitli xarita uchun 1x1.5 metrli yupqa oq qog‘oz olinadi va unga xohlagan joy konturi tushriladi. Masalan, O‘zbekistonni daryolari viloyatlar mayda bo‘laklarga ajratiladi.

Yoki foydali qazima shartli belgilari okruklar ixtisoligiga binoan qoyib chiqish mumkin. Biz ko‘rgazmali qurullardan foydalin dars o‘tsak o‘quvchida qiziqish ortadi nutq va fikrlashi ortadi, geografiya fanida xarita bilan ishlash alohida kasb etadi bekorga aytishmaydi geografiyaning tili xarita deb, bu amaliy mashg‘ulotlarda o‘quvchilar xaritani oson o‘zlashtirib oladilar. Ma‘lumki har qanday fan singari hozirgi zamon geografiya ilmi ham vatanparvarlik ruhida tarbiyalashga xizmat qilmog‘i lozim darslarda aytib o‘tganimizdek ko‘rgazmali qurollar bilan o‘tish yaxshi natija beradi, shuning uchun biz ko‘plab amaliy mashg‘ulot darslarida yangicha ilg‘or tajribarni sinab ko‘rishimiz ommalashtirish va ko‘rgazmali qurollarni ko‘pytirishimiz kerak.

Foydalangan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Eklogiya va tabiatni muhofaza qilish maruzalar matni
2. Umumta’lim maktablari geografiya fani darsliklari. So‘nggi nashr.
3. <http://www.kitob.uz>
4. <http://www.geografiya.uz>